

# ความพร้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: ข้อมูลการสำรวจจากผู้จัดทำบัญชี ในจังหวัดสงขลา

## Readiness and Factor Influencing Readiness of Thai Accountants Toward ASEAN Economic Community: A Survey Study of Accountants from Songkla Province

มันชัย สุทธิพันธุ์\*

### บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความพร้อมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเตรียมตัวรับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนารวมทั้งความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษาพบว่าความพร้อมสูงสุดของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร ส่วนทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีและทักษะการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทย ความสัมพันธ์ระหว่าง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้คือ จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ทักษะการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศ ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้และทักษะด้านภาษาอื่นๆ และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพบว่า อายุ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีอิทธิพลต่อความพร้อมของนักบัญชีไทย

**คำสำคัญ :** ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้จัดทำบัญชีไทย วิชาชีพบัญชีไทย

\* ภาควิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

## Abstract

This study aims to investigate the readiness and factor influencing development of Thai accountants for ASEAN Economic Community (AEC) forthcoming in 2015, test for a possible relationship between the factor influencing Thai accountants' development and the readiness of Thai accountants, and test for a relationship between respondent background and the readiness of Thai accountants toward AEC. The study finds that job responsibility, ethical issue of accountants, teamwork skill, computer skill for communication are the most common readiness of Thai accountants for AEC. On another hand, computer skill for communication, job responsibility, knowledge of accounting

professional, and teamwork skill are the most common factors influencing Thai accountants' development. To test a relationship between the readiness and factor influencing Thai accountants' development, correlate analysis by Pearson's Correlation is used. As a result, there are correlations in issues of ethic of accountants, computer skill for communication, accounting information system skill, teamwork skill, English language skill, cultural knowledge, other AEC languages, and job responsibility. Moreover, age, and perception about AEC information can influence the readiness of Thai accountants from AEC forthcoming.

**Keywords :** ASEAN Economic Community (AEC), Thai Accountants, Thai Accounting Professional



## บทนำ

กลุ่มประเทศบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศพม่า ประเทศกัมพูชา และประเทศไทย ได้เข้าร่วมกันจัดตั้งเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีวัตถุประสงค์คู่เป้าหมายร่วมกัน (AEC Blueprint) 5 ด้านคือ การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานวิชาชีพอย่างเสรี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การเป็นฐานการผลิตและตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งในการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพอย่างเสรีนั้น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้กำหนด 8 กลุ่มวิชาชีพแรกในการเคลื่อนย้ายหลังปี พ.ศ. 2558 คือ วิศวกร แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ สถาปนิก ช่างสำรวจ การท่องเที่ยว และนักบัญชี สำหรับวิชาชีพบัญชีได้ถูกบรรจุเป็นหนึ่งในแรงงานวิชาชีพที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในประเทศสมาชิกได้อย่างเสรีหลังการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียน (Mutual Recognition Arrangements: MRA) ในปี พ.ศ. 2552

อย่างไรก็ตามในประเทศไทยนั้นยังคงไม่มีข้อมูลหรืองานวิจัยที่วิเคราะห์ความพร้อมและปัจจัยที่สำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ไม่ทราบทิศทางการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อรองรับการแข่งขันในอนาคต ทั้งนี้ถึงแม้ว่าวิชาชีพการบัญชีไทยภายใต้สภาวิชาชีพการบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์จะเริ่มปรับตัวโดยการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศมาใช้ (International Financial Reporting Standards: IFRS) แต่ในความเป็นจริงแล้วนั้น ประเทศไทยยังคงใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับเก่า

(IFRS Version 2009) ที่ยังไม่ได้ปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัย (IFRS version 2011) รวมทั้งการนำมาใช้นั้นถูกจำกัดไว้ที่ บริษัท จำกัด มหาชน ทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ส่วนกิจการประเภทอื่น อาทิเช่น บริษัท จำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญ ส่วนใหญ่ยังคงใช้มาตรฐานการบัญชีไทยอยู่ (Klose and Sabangban, 2011) เพื่อบรรเทาภาระของกิจการที่ยังไม่พร้อมจะปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่จัดขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศอย่างเต็มรูปแบบ (ศิลปพร ศรีจันเพชร และธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ, 2555) นอกจากนี้ถึงมีการเก็บชั่วโมงนักบัญชีเพื่อพัฒนาและปรับปรุงทักษะทางด้านบัญชีให้กับผู้จัดทำบัญชีไทยที่ต้องเข้าร่วมอบรมเป็นระยะเวลา 9 ชั่วโมงต่อปี (27 ชั่วโมงต่อ 3 ปี) แต่ก็อาจจะไม่เพียงพอต่อการแข่งขันที่เข้มข้นในอนาคต อีกทั้งภาษาอังกฤษซึ่งถือเป็นภาษากลางในการสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ผู้จัดทำบัญชีไทยเองก็ยังคงมีความพร้อมที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ (Kanitpong, 2010)

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาความพร้อมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยสำหรับการเตรียมตัวรับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพรวมทั้งความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีประเด็นปัญหาวิจัยที่สำคัญ 3 ปัญหา คือ 1) อะไรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทย 2) ผู้จัดทำบัญชีไทยมีความพร้อมแล้วหรือไม่ ถ้ามีความพร้อมในด้านใดบ้าง และ 3) มีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทยและความ

พร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยหรือไม่ อย่างไร โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ คือ การทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจุดแข็งไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขัน และลดจุดอ่อนจากการให้การอบรม ให้ความรู้และพัฒนานักบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคตอันใกล้ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้จัดทำบัญชีไทยในการเข้าไปทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าจะเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคตอีกด้วย

เนื้อหาของการศึกษาครั้งนี้จะเริ่มจากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียน ผู้จัดทำบัญชีไทย ทบทวนวรรณกรรม สมมติฐานงานวิจัย วิธีการวิจัย ผลการศึกษา และอภิปรายและสรุปผลการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา ข้อจำกัดทางการศึกษา และการศึกษาวิจัยในอนาคต

## ข้อมูลพื้นฐานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประเทศไทยได้ร่วมกับประเทศที่อยู่ในโซนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งประกอบด้วย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศฟิลิปปินส์ จัดตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ในปี พ.ศ. 2510 (Department of Trade Negotiations, 2011) ภายใต้ความคิดทางการปกครองที่แตกต่างระหว่างประเทศมหาอำนาจ 2 ประเทศ (Cold War) คือ ประเทศเสรีนิยมอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศคอมมิวนิสต์อย่างประเทศสหภาพโซเวียต ซึ่งวัตถุประสงค์หลักในครั้งนั้นคือการรักษาความมั่นคงระดับประเทศและปัญหาทางการเมือง หลังจากนั้น อาเซียนได้เริ่มรับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นจนเป็น 10 ประเทศในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย ประเทศ

มาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว ประเทศพม่า ประเทศกัมพูชา และประเทศไทย ปัจจุบันประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจาก 10 ประเทศสมาชิกมีประชากรรวมกันถึงกว่า 600 ล้านคน (ร้อยละ 9 ของประชากรโลก) ภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกันของความเป็น “สิบประเทศ หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งชุมชน” อาเซียนภายใต้ชื่อของ “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ AEC ได้มีวัตถุประสงค์หลักใหม่ 4 วัตถุประสงค์ คือ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างยั่งยืน การสร้างเครือข่ายทางการผลิตระหว่างประเทศสมาชิก รวมทั้งการเป็นฐานการผลิตและตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงาน วิชาชีพอย่างเสรี ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมสู่การเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิเช่น การปรับปรุงและยกระดับมาตรฐานเทียบเท่ามาตรฐานสากลที่ใช้ในประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ การวิจัย และพัฒนา และการให้ความรู้และการฝึกอบรม ทั้งนี้ ผลกระทบของการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อประเทศไทย เช่น การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในทุกกระดับ ภาษาอังกฤษกลายเป็นภาษากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการปรับปรุงความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อลดข้อขัดแย้งในภูมิภาคอาเซียน เป็นต้น นอกจากนี้ในอนาคตอันใกล้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการรวมตัวกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียโอเชียเนียและอเมริกาเหนือเป็น อาเซียนบวกสาม อาเซียนบวกหก และอาเซียนบวกแปด ตามลำดับ โดยเป็นการรวมกับประเทศมหาอำนาจทางด้านการเงินและเศรษฐกิจ การผลิตและการบริโภค อาทิเช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศจีน ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอินเดีย ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศรัสเซีย หัวข้อต่อไปจะกล่าวถึงกรอบข้อตกลงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนว่าด้วยเรื่อง

วิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นหนึ่งในวิชาชีพเฉพาะที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรีภายหลังปี พ.ศ. 2558

## กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียน

ภายใต้หนึ่งในวัตถุประสงค์หลักของการรวมกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการอย่างเสรี ทั้งนี้ รวมทั้งการเคลื่อนย้ายสินค้า เงินทุน แรงงาน กำลังการผลิต และแรงงานวิชาชีพ ในส่วนของการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพอย่างเสรีนั้น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้กำหนด 8 กลุ่มวิชาชีพแรกในการเคลื่อนย้ายหลังปี พ.ศ. 2558 คือ วิศวกร แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ สถาปนิก ช่างสำรวจ การท่องเที่ยว และนักบัญชี สำหรับวิชาชีพบัญชีได้ถูกบรรจุเป็นหนึ่งในแรงงานวิชาชีพที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในประเทศสมาชิกได้อย่างเสรีหลังการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียน (Mutual Recognition Arrangements: MRA) ในปี พ.ศ. 2552 โดยวัตถุประสงค์ของกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนให้เกินกว่าที่ได้ผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATT) และมุ่งให้เกิดการค้าและการบริการอย่างเสรี เพื่อวางแนวทางในการเจรจาทางวิชาชีพบัญชีในอนาคต การวางหลักเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการยอมรับด้านการศึกษา การสอบบัญชี กระบวนการการให้ความยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสาร ระบบวินัยและหลักจรรยาบรรณ การกำหนดมาตรฐานการบัญชี และแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน ไม่ลดทอนสิทธิ อำนาจ และหน้าที่ของแต่ละประเทศในการกำกับดูแลออกกฎระเบียบและกฎหมายภายในประเทศ และกำหนดสิทธิในการออกใบอนุญาตและขึ้นทะเบียนตามกฎของแต่ละประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งการกำหนดกรอบการดำเนินงาน ขอบเขตและความรับผิดชอบ

ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ นอกจากนี้วิชาชีพบัญชีถือเป็นหนึ่งในธุรกิจบริการของอาเซียนที่กิจการสามารถลงทุนในประเทศสมาชิกได้มากถึงร้อยละ 70 ในปี พ.ศ. 2558 โดยไม่จำกัดมูลค่าของการให้บริการ จำนวนสถานบริการ ประเภทและจำนวนบุคลากรผู้ให้บริการ

ความหมายของวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี (2547) ระบุไว้ว่า วิชาชีพบัญชี คือ วิชาชีพที่วัดด้วยการทำบัญชี การสอบบัญชี การบัญชีบริหาร การวางระบบบัญชี การบัญชีภาษีอากร การศึกษาและเทคโนโลยี การบัญชี และการบริการเกี่ยวกับงานบัญชีด้านอื่นๆ อย่างไรก็ตามวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไข มาตรฐานและกฎหมายของแต่ละประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานทางการบัญชีที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก ตัวอย่างเช่น ในปัจจุบันมีการกำหนดจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้มีการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards: IFRS) มาใช้ในกลุ่มประเทศสมาชิก แต่มีเพียงบางประเทศที่เริ่มใช้แล้ว อาทิเช่น ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศไทย ส่วนประเทศสมาชิกที่เหลือก็อยู่ระหว่างการเตรียมตัวเพื่อรองรับมาตรฐานฉบับดังกล่าวไปใช้ในประเทศของตน ในประเทศไทยนั้นได้มีการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศมาใช้กับบริษัท จำกัด มหาชน ทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ส่วนกิจการประเภทอื่นๆ ส่วนใหญ่ยังคงใช้มาตรฐานการบัญชีไทยอยู่ (Klose and Sabangban, 2011)

นอกจากการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีแล้ว สภาวิชาชีพบัญชีไทยฯ ยังมีการเพิ่มบทบาทตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกรรมการในองค์กรวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศสมาชิก อาทิเช่น กรรมการสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants:

IFAC) หรือกรรมการสหพันธ์บัญชีอาเซียน (ASEAN Federation of Accountants Council Meeting) ซึ่งทำหน้าที่พัฒนาวิชาชีพบัญชีในภูมิภาคอาเซียนให้ก้าวหน้าเพื่อเป็นสื่อกลางการเชื่อมความสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างนักบัญชีในประเทศสมาชิกอาเซียน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาชีพบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นตัวแทนของนักบัญชีกลุ่มประเทศอาเซียนในระดับสากล และร่วมมือกับภาคธุรกิจในการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่นักบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นส่วนสำคัญ (ศิลปพร ศรีจันทะพร และธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ, 2555) นอกจากนี้สภาวิชาชีพบัญชีฯ ยังจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพบัญชี การจัดทำฐานข้อมูลด้านวิชาการ การให้คำแนะนำกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านวิชาชีพการบัญชีในระดับอุดมศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard for Professional Accountants: IES) เป็นต้น (ณัฐชา วัฒนวิไล และจุฑามาน ลิทธิผลวนิชกุล, 2555)

## ผู้จัดทำบัญชีไทย

ตามพระราชบัญญัติการบัญชี (2543) พ.ศ. 2543 กำหนดคุณสมบัติผู้จัดทำบัญชีไทย ดังนี้คือ เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดทำบัญชี ไม่เคยต้องโทษจำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี หรือการสอบบัญชี เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ส่วนวุฒิการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับขนาดของกิจการที่ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีทำอยู่ โดยบทบาทและหน้าที่หลักของผู้จัดทำบัญชีคือ การสนับสนุนให้องค์กรที่ตนสังกัดประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรวางไว้ ดังนั้นผู้จัดทำบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามประกาศของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลา

ในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้จัดทำบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดให้ผู้จัดทำบัญชีจะต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามหลักสูตร และสถาบันที่อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่า 27 ชั่วโมงในทุกกรอบระยะเวลา 3 ปี (9 ชั่วโมงต่อปี) โดยเป็นหัวข้อทางการบัญชีไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง และในแต่ละปีผู้จัดทำบัญชีจะต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ส่วนความรู้ในหัวข้อทั่วไปได้ไม่เกิน 3 ชั่วโมง (9 ชั่วโมงใน 3 ปี)

มันชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ได้สรุปโอกาสและอุปสรรคของผู้จัดทำบัญชีไทยเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ ผู้จัดทำบัญชีไทยจะได้รับโอกาสของการมีตลาดบริการที่ใหญ่ขึ้น นั้นหมายถึงการจ้างงานที่มีขนาดใหญ่กว่าแค่การจ้างงานในประเทศถึง 10 เท่า รวมทั้งโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะระหว่างประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ อย่างไรก็ตามปัญหาสมองไหลก็อาจเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศไทย เนื่องจากบุคลากรที่มีประสิทธิภาพสูงอาจจะเลือกทำงานที่ได้รับผลตอบแทนสูงกว่าในประเทศสมาชิกอื่น เช่น ประเทศสิงคโปร์ และประเทศมาเลเซีย เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาการแข่งขันระหว่างแรงงานวิชาชีพก็จะมีประเด็นที่ใหญ่มากขึ้น เนื่องจากคุณภาพที่สูงขึ้นกับทางเลือกของการว่าจ้างงานที่มีมากขึ้นเช่นเดียวกัน

## บททบทวนวรรณกรรม

ถึงแม้ว่ามีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอดีตน้อยมาก แต่ก็มีบทความทางวิชาการจำนวนหนึ่งที่แสดงถึงความสอดคล้องกันของข้อมูลที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารังนี้ อาทิเช่น ณัฐชา วัฒนวิไลและจุฑามาน ลิทธิผลวนิชกุล (2555) พบว่า ถึงสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ จะเตรียมความพร้อมดีเพียงใด แต่หากผู้จัดทำบัญชีไทย

ยั้งนิ่งเฉยและไม่ตระหนักถึงการพัฒนาตนเองต่อการแข่งขันระดับสากลก็ย่อมไม่เป็นผล ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทย คือ ความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี ความสามารถในการสื่อสาร (ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี) คุณธรรมและจรรยาบรรณ รวมทั้งทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน นฤมล สุมรรคา (2554) ศึกษาความพร้อมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประกอบด้วย ทักษะความรู้ด้านโปรแกรมทางบัญชี การรับทราบอบรมและพัฒนาความรู้ด้านภาษาอังกฤษ การเน้นการบริการที่มีลักษณะเฉพาะมากยิ่งขึ้น (ตัวอย่าง เช่น การให้บริการการสอบบัญชีตามประเภทของธุรกิจ เป็นต้น) การให้บริการที่มีคุณภาพในระดับเดียวกัน และขนาดของสำนักงานบัญชี ัญญลักษณ์ วีระสมบัติ (2555) ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่าความพร้อมและทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษามลายู ภาษาจีน และภาษาเพื่อนบ้านอื่นๆ ความพร้อมและการเรียนรู้ลักษณะทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การติดตามข่าวสาร มาตรฐานและกฎระเบียบต่างๆของอาเซียน การพัฒนาทักษะให้มีมาตรฐานและความสามารถในการปรับตัวเข้ากับมาตรฐานการทำงานที่เป็นสากล ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับกระบวนการทัศน์ในการเรียนรู้ และการสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ลม เปลี่ยนทิศ (2555) กล่าวถึงความรู้ความเข้าใจของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียน และพบว่าผู้จัดทำบัญชีไทยมีความรู้ความเข้าใจประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกว่าร้อยละ 80 เพราะมีการผลักดันจากหน่วยงานทุกภาคส่วนให้มีการพัฒนาเพื่อเตรียมตัวผู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนานแล้ว และผู้จัดทำบัญชีไทยเห็นประโยชน์ที่เป็นโอกาสมากกว่าอุปสรรคและมีการตื่นตัวของการรวมกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกว่าร้อยละ 50 Sinlarat (2011) พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการศึกษาไทยกับหัวข้อด้านจริยธรรม

หัวข้อองค์ความรู้ หัวข้อความรู้ความสามารถ หัวข้อทักษะ การสื่อสารและเทคโนโลยี และหัวข้อความสัมพันธ์และความรับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาใหม่ในปี พ.ศ. 2553 เพื่อพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของการศึกษาและนักศึกษาไทย ภายใต้ 5 หัวข้อที่สำคัญ คือ หัวข้อจริยธรรม หัวข้อความรู้ความสามารถ หัวข้อองค์ความรู้ หัวข้อความสัมพันธ์และความรับผิดชอบ และหัวข้อทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและเทคโนโลยี สันสกฤต วิจิตรเลขการ (2549) ได้สรุปคุณสมบัติของผู้จัดทำบัญชีมืออาชีพ ดังนี้คือ มีความรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ความรู้ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมาย มีทักษะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้อย่างฉลาด ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติงาน ทักษะด้านบุคคลและความสัมพันธ์ มีจริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพที่ดี ซึ่งประกอบด้วย ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีประสบการณ์ในเชิงปฏิบัติด้านการบัญชี

งานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีดังนี้ Nguyen และ Gong (2012) พบว่าถึงแม้ว่าประเทศเวียดนามจะมีแรงงานที่ประกอบอาชีพผู้จัดทำบัญชีมากกว่า 7,000 คน แต่แรงงานดังกล่าวยังมีคุณภาพต่ำทั้งในด้านประสิทธิภาพการทำงานและความสามารถเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังขาดเวลาในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของแรงงาน ด้านผู้จัดทำบัญชี ในประเทศอินโดนีเซีย Steelyana (2012) พบว่าคุณภาพของแรงงานด้านบัญชียังต้องได้รับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถเพื่อการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ นอกจากนี้กำลังคนด้านผู้จัดทำบัญชีจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่ได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศด้วย Kanitpong (2010) ทดสอบความสามารถในการแข่งขันของประเทศชั้นนำในประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียน 3 ประเทศ คือ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซียและประเทศไทย โดยผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังคงมีจุดอ่อนด้านความสามารถในการแข่งขัน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ 1) และประเทศมาเลเซีย (อันดับที่ 2) ดังนั้นประเทศไทยต้องเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันรวมทั้งลดจุดอ่อนก่อนปี พ.ศ. 2558

อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้ยังไม่ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยถึงแม้ว่าสาขาวิชาชีพการบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้สนับสนุนการเป็นส่วนหนึ่งในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีเป็นมาตรฐานการบัญชีฉบับสากล แต่การพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยยังไร้ทิศทาง

## สมมติฐานงานวิจัย

เนื่องจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรวิชาชีพการบัญชีต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนน้อยมากในประเทศไทย ทำให้สมมติฐานงานวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ถูกจำกัดไว้ที่ 5 สมมติฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความรู้ความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพบัญชีของกลุ่มอาเซียนที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย ดังนี้เช่นในการศึกษาวิชาชีพการบัญชี นักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงอาจมีความสนใจในการศึกษาวิชาชีพการบัญชีมากกว่าเพศชาย ซึ่งความสนใจนี้อาจรวมถึงความสนใจในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพการบัญชีต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าเพศชายด้วย (นฤมล สุวรรณคา, 2554) อย่างไรก็ตามงานศึกษาในอดีตส่วนใหญ่ไม่พบ

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้จัดทำบัญชีกับความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (สงกรานต์ ไกรวงษ์ 2551; วัลลภ บัวชุม, 2554; ชุติรี เที้ยศิริเพชร, 2554, นฤมล สุวรรณคา, 2554) แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้จะทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ดังกล่าวอีกครั้งตามสมมติฐานที่ 1 คือ

H1: เพศของผู้จัดทำบัญชีมีอิทธิพลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ด้านระดับอายุของผู้จัดทำบัญชีต่อความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน วัลลภ บัวชุม (2554) พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว โดยผู้จัดทำบัญชีรุ่นใหม่ (อายุน้อยกว่า) จะมีความพร้อมมากกว่าผู้จัดทำบัญชีรุ่นเก่า (อายุมากกว่า) เนื่องจากผู้จัดทำบัญชีรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในหลักสูตรที่มีการเตรียมความพร้อมต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ไม่ว่าจะ เป็นหลักสูตรที่ศึกษา รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการอบรมระหว่างที่ศึกษาอยู่ ทำให้ผู้จัดทำบัญชีรุ่นใหม่มีความพร้อมต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าผู้จัดทำบัญชีรุ่นเก่า แต่ในทางกลับกัน ชุติรี เที้ยศิริเพชร (2554) และนฤมล สุวรรณคา (2554) ไม่พบว่าอายุของผู้จัดทำบัญชีมีอิทธิพลต่อความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดของการกระจายตัวเนื่องจาก จำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อย และอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาก็ใกล้เคียงกันทำให้ไม่พบความสัมพันธ์กับความพร้อม นอกจากนี้ยังไม่พบความแตกต่างระหว่างช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในอำเภอหนองแคและแก่งคอย จังหวัดสระบุรี (นฤมล สุวรรณคา, 2554) ดังนั้นถ้ามีการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้น และมีการกระจายตัวของช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้นอาจทำให้พบความสัมพันธ์ดังกล่าวกับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อการ



รองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยสมมติฐานข้อที่ 2 ของการศึกษาครั้งนี้ คือ

H2: อายุของผู้จัดทำบัญชีมีอิทธิพลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรวิชาชีพบัญชีกับความพร้อมต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ดูจากวัลลภ บัวชุม, 2554; นฤมล สุวรรคา, 2554) โดยการศึกษาของวัลลภ บัวชุม (2554) พบว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่น้อยกว่ามีความพร้อมฯ สูงกว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่า เนื่องจากผู้จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานสูงนั้นส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งงานบริหารที่ต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่สามารถเตรียมความพร้อมต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ดีเท่ากับผู้จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่น้อยกว่า แต่ในทางกลับกัน นฤมล สุวรรคา (2554) พบว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าจะมีความพร้อมฯ มากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่น้อยกว่า เนื่องจากแรงกดดันจากเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูงเพื่อการแข่งขันในระดับสากลของกิจการ ทำให้ผู้บริหารด้านการบัญชี (ผู้จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่า) ต้องเรียนรู้และเตรียมความพร้อมทางวิชาชีพบัญชีต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าพนักงานบัญชี (ผู้จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพการทำงานที่น้อยกว่า) อย่างไรก็ตามสงกรานต์ ไกรวงษ์ (2551) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จะทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการทำงานของผู้จัดทำบัญชีกับความพร้อมต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามสมมติฐานที่ 3 คือ

H3: ประสิทธิภาพทำงานของผู้จัดทำบัญชีมีอิทธิพลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ด้านความรู้ความสามารถของผู้จัดทำบัญชีไทยนั้น สงกรานต์ ไกรวงษ์ (2551) พบว่าการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องมีอิทธิพลต่อความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีและผู้สอบบัญชีภาษีอากร เนื่องจากในปัจจุบันวิชาชีพการบัญชีไทยต้องปรับตัวเพื่อความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีจากระดับประเทศไปเป็นระดับนานาชาติ รวมถึงการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ทำให้บุคลากรในสาขาวิชาชีพการบัญชีไทยต้องทำการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อการเตรียมความพร้อมในการแข่งขันของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และการสร้างความเป็นบุคลากรวิชาชีพฯ ที่เป็นมืออาชีพ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวใกล้เคียงกับผลการศึกษาของวัลลภ บัวชุม (2554) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่องกับความสามารถของผู้จัดทำบัญชีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี เนื่องจากการรวมกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ทุกประเทศต้องมีการติดต่อสื่อสารและทำธุรกรรมระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นกว่าเดิม รวมถึงวิชาชีพการบัญชี (ซึ่งถือเป็น 1 ใน 8 วิชาชีพอิสระที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี) ทำให้ผู้จัดทำบัญชีเองต้องมีการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อความสามารถในการสื่อสารและทำธุรกรรมผ่านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี อย่างไรก็ตาม นฤมล สุวรรคา (2554) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจของผู้จัดทำบัญชีไทยโดยจะแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความรู้ความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพบัญชีของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

H4: ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้จัดทำบัญชีมีอิทธิพลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

H5: ความรู้ความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพบัญชีของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้จัดทำบัญชีมีอิทธิพลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

### วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และศึกษาความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย รวมถึงทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย โดยประชากรในการศึกษาค้นนี้คือผู้จัดทำบัญชีไทยที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้จัดทำบัญชีในประเทศไทย ตามเงื่อนไขของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างจากการเก็บกลุ่มตัวอย่างอย่างสะดวกนั้นถูกเก็บจากผู้จัดทำบัญชีที่เข้ารับการอบรมเรื่อง “การอบรมและพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้จัดทำบัญชี (หลักสูตรที่ 9)” ที่จัดโดยภาควิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างวันที่ 25-26 มกราคม และ 1-2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 จำนวน 410 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ถูกพัฒนามาจากงานวิจัยในอดีต (ณัฐชา วัฒนวิไล และจุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล 2555, ธัญญลักษณ์ วีระสมบัติ, 2555; นฤมล สุมรรคา, 2554)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลในแบบสอบถาม (ภาคผนวก ก) ประยุกต์มาจากมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2553 (Virunjanya, 2011) โดยแบ่งทักษะความสามารถของการพัฒนาด้านการบัญชีเป็น 5 ด้าน คือ

ด้านจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยี ซึ่งแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย คำถามในแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิดเพื่อควมมีประสิทธิภาพและความรวดเร็วของการตอบ จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างไรก็ตาม การศึกษาได้มีคำถามปลายเปิดหนึ่งคำถามเพื่อถามเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยด้วย ผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกถามเพื่อประเมินความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลของการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทยและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนผ่านเครื่องมือนวัดจาก Likert Scale 5 ตัวเลือก ได้แก่ 1 (น้อยที่สุด) 2 (น้อย) 3 (ปานกลาง) 4 (มาก) และ 5 (มากที่สุด) (Wilmshurst and Frost, 2000) เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อการจัดระดับค่าเฉลี่ย (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) สามารถแบ่งออกเป็นช่วงได้ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปัจจัยสำคัญ/ความพร้อม น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปัจจัยสำคัญ/ความพร้อม น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปัจจัยสำคัญ/ความพร้อม ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปัจจัยสำคัญ/ความพร้อม มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปัจจัยสำคัญ/ความพร้อม มากที่สุด

โดยหลังจากทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม แล้วนั้น ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbachs Alpha เท่ากับ 0.896 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือสูง นอกจากนี้แบบสอบถาม จะถูกแจกก่อนการอบรมและเก็บหลังจากการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยผู้วิจัย การบันทึกข้อมูลแบบสอบถาม เพื่อการวิเคราะห์จะทำ 2 ครั้ง เพื่อการตรวจสอบความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล โดยจะนำค่าข้อมูลในครั้งแรก และครั้งที่สองหักลบกัน ถ้าผลลัพธ์ได้เท่ากับ 0 แสดงว่า การบันทึกข้อมูลทั้งสองครั้งมีความถูกต้อง แต่ถ้าไม่เท่ากัน ก็จะกลับไปดูข้อมูลจากแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่าง ตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

การศึกษาครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยังใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการทดสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ สมการถดถอยแบบหลายตัวแปรเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามกับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย โดยการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนด คำนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 และ 0.01

## ผลการศึกษา

จากแบบสอบถาม 410 ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับหลังจากการอบรมและพัฒนาความรู้ต่อเนื้อหาทางวิชาชีพของผู้จัดทำบัญชี จำนวน 391 ชุด (ร้อยละ 95) แต่สามารถใช้ได้ จำนวน 376 ชุด (ร้อยละ 92) ซึ่งถูกใช้ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนาในตารางที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้จัดทำบัญชีไทย ดังนี้



ตารางที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้จัดทำบัญชีไทย

	ปัจจัย	ความถี่	ร้อยละ
<b>เพศ</b>			
	ชาย	27	7.2
	หญิง	341	92.8
<b>ระดับการศึกษา</b>			
	อนุปริญญา	22	5.9
	ปริญญาตรี	327	87.4
	ปริญญาโท	25	6.7
<b>ประเภทของกิจการที่ทำงาน</b>			
	ห้างหุ้นส่วน	36	10
	บริษัท จำกัด	250	69.4
	บริษัท จำกัด มหาชน	7	1.9
	อื่นๆ (สำนักงานบัญชี)	67	18.6
<b>รายได้</b>			
	ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน	85	23.2
	ระหว่าง 15,000 บาท ถึง 25,000 บาทต่อเดือน	148	40.3
	ระหว่าง 25,000 บาท ถึง 35,000 บาทต่อเดือน	49	13.4
	ระหว่าง 35,000 บาท ถึง 45,000 บาทต่อเดือน	39	10.6
	มากกว่า 45,000 บาทต่อเดือน	46	12.5
<b>ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน</b>			
	ทราบ	352	94.6
	ไม่ทราบ	20	5.4
<b>ความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพบัญชี</b>			
	ทราบ	320	86
	ไม่ทราบ	52	14
<b>รวม</b>		<b>376</b>	<b>100</b>

จากตารางที่ 1 ระบุว่าผู้จัดทำบัญชีไทยจำนวน 376 คน แบ่งเป็นเพศชาย 27 คน (ร้อยละ 7.2) และเพศหญิง 341 คน (ร้อยละ 92.8) โดยส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นจำนวน 327 คน

(ร้อยละ 87.4) ระดับปริญญาโท และอนุปริญญา 25 และ 22 คน ตามลำดับ สำหรับประเภทของกิจการที่ทำงานนั้น ผู้จัดทำบัญชีไทยส่วนใหญ่ทำงานในบริษัทจำกัด จำนวน 250 คน (ร้อยละ 69.4) สำนักงานบัญชี จำนวน

67 คน (ร้อยละ 18.6) และส่วนที่เหลือจะทำงานใน  
ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด มหาชน ระดับรายได้ของ  
ผู้จัดทำบัญชีไทย จะอยู่ระหว่าง 15,000 บาท ถึง 25,000  
บาทต่อเดือน เป็นจำนวน 148 คน (ร้อยละ 40.3)

และต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน เป็นจำนวน 85 คน  
(ร้อยละ 23.2) ผู้จัดทำบัญชีไทยส่วนใหญ่จะเข้าใจเกี่ยวกับ  
การเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและเข้าใจในการ  
เปิดเสรีในวิชาชีพบัญชี

**ตารางที่ 2: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการของการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทย**

อันดับที่	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการของการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1	ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร	4.16	0.833
2	ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.12	0.836
3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี	4.08	0.733
4	ทักษะการทำงานเป็นทีม	4.08	0.874
5	ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ	4.06	1.093
6	จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	4.05	0.738
7	ทักษะการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	3.97	0.770
8	ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)	3.94	1.112
9	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	3.89	1.085
10	ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี	3.77	1.076
11	ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	3.73	1.032
12	ความรู้ความเข้าใจในการแข่งขันของนักบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	3.68	0.864
13	ข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับอาเซียน	3.66	1.124
14	ความรู้และทักษะด้านภาษาอื่นๆ เช่น ภาษามลายู ภาษาจีน เป็นต้น	3.64	1.317
15	ความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	3.56	0.898

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้จัดทำ  
บัญชีไทยจากการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน  
ถูกทดสอบโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและแสดงไว้  
ในตารางที่ 2 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพล

ทั้งหมดที่ถูกใช้ทดสอบในการศึกษาครั้งนี้อยู่ในระดับสูง  
(อ้างอิงจากธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) นอกจากนี้ทักษะ  
การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการติดต่อสื่อสาร ความรับผิดชอบ  
ต่องานที่ได้รับมอบหมาย ลักษณะการทำงานเป็นทีมและ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดในการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และในทางกลับกันปัจจัยที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้และทักษะด้านภาษาอื่นๆ เช่น ภาษามลายู ภาษาจีน เป็นต้น และข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับอาเซียน เป็นปัจจัยที่ผู้จัดทำบัญชีไทย

ให้ความสำคัญน้อยที่สุดในการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในด้านคำถามปลายเปิดยังได้ถามถึงปัจจัยอื่นที่อาจมีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้จัดทำบัญชีไทย ดังนี้ ทักษะการเจรจาต่อรอง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) ความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคการศึกษา และการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

**ตารางที่ 3: ความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย**

อันดับที่	ความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1	ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	3.64	0.871
2	จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	3.56	0.771
3	ทักษะการทำงานเป็นทีม	3.52	0.793
4	ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร	3.50	0.876
5	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี	3.48	0.786
6	ทักษะการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	3.39	0.882
7	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	2.98	0.946
8	ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)	2.86	0.937
9	ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ	2.86	0.836
10	ความรู้ความเข้าใจในการแข่งขันของนักบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	2.83	0.846
11	ความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	2.80	0.808
12	ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	2.67	0.831
13	ข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับอาเซียน	2.66	0.927
14	ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี	2.64	0.853
15	ความรู้และทักษะด้านภาษาอื่นๆ เช่น ภาษามลายู ภาษาจีน เป็นต้น	2.40	0.977
	ความพร้อมเฉลี่ยของนักบัญชีไทย	3.05	0.565

ตารางที่ 3 แสดงการศึกษาความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยจากการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน วัดจากแบบสอบถามที่ถามผู้จัดทำบัญชี และถูกทดสอบโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยผลการศึกษาพบว่าผู้จัดทำบัญชีไทยส่วนใหญ่มีความพร้อมเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.05 ซึ่งถือว่ามีความพร้อมในระดับปานกลาง (อ้างอิงจาก ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) โดยความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยที่อยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนระหว่าง 3.50-4.49) คือ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร เนื่องจากความพร้อมนี้มาจากพื้นฐานของนักบัญชีแต่ละบุคคลไม่ใช่ส่วนที่เกิดจากการพัฒนาภายหลัง ส่วนความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยที่มีระดับน้อย (ค่าคะแนนระหว่าง 1.50-2.49)

คือ ความรู้และทักษะด้านภาษาอื่นๆ ในอาเซียน เช่น ภาษามลายู ภาษาจีน เป็นต้น เนื่องจากมีการประกาศจากทางภาครัฐว่าภาษาที่จะใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ ภาษาอังกฤษ ดังนั้นความจำเป็นที่จะศึกษาภาษาอื่นของประเทศสมาชิกจึงไม่มีความจำเป็น อีกทั้งผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่มาจากกิจการที่ไม่ได้มีการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านมากนัก จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้จัดทำบัญชีไทยไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของแต่ละประเทศในอาเซียนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ดังนั้นเมื่อทราบถึงความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยแล้ว ทางหน่วยงานกำกับดูแลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะต้องปิดจุดอ่อนความพร้อมในระดับน้อยและปานกลาง รวมถึงการพัฒนาและอบรมความพร้อมที่มีสูงอยู่แล้วเพื่อประโยชน์ทางการแข่งขันควบคู่กันไป



ตารางที่ 4: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัจจัยที่มีอิทธิพล - ความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย	ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน	นัยสำคัญ
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	0.3285	0.000***
- จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	0.293	0.000***
- ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	0.364	0.000***
2. ด้านความรู้	0.079	0.228
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี	0.118	0.022**
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	0.029	0.569
- ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)	0.079	0.128
- ข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับอาเซียน	0.090	0.082
3. ด้านทักษะทางปัญญา	0.054	0.356
- ความรู้ความเข้าใจในการแข่งขันของนักบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	0.051	0.327
- ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	0.066	0.200
- ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี	0.046	0.372
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	0.184	0.001***
- ความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	0.152	0.003***
- ทักษะการทำงานเป็นทีม	0.215	0.000***
5. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	0.157	0.011**
- ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ	0.109	0.035**
- ความรู้และทักษะด้านภาษาอื่นๆ เช่น ภาษามลายู ภาษาจีน เป็นต้น	0.146	0.005***
- ทักษะการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	0.157	0.002***
- ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร	0.215	0.000***

\*\*\* ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, \*\* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05



ตารางที่ 4 แสดงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับผู้จัดทำบัญชีและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการศึกษาพบว่า หัวข้อจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ทักษะการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศ ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้และทักษะด้านภาษาอื่นๆ เช่น ภาษามลายู ภาษาจีน และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เป็นหัวข้อที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับผู้จัดทำบัญชีและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย ( $P\text{-value} < 0.05$ ) ส่วนหัวข้ออื่นๆ นั้นไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 ชนิด

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาตามทักษะการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ 5 หัวข้อที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม ทักษะด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะด้านการวิเคราะห์ การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะด้านการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นนัยสำคัญ ( $P\text{-value} < 0.05$ ) เนื่องจากทักษะดังกล่าวมีการเร่งพัฒนาจากหลายภาคส่วน อาทิ รัฐบาล กระทรวงที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ หน่วยงานราชการต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน และครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น ทักษะด้านการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศนั้น ทางรัฐบาลมีการจัดให้ปี พ.ศ. 2555 เป็นปีแห่งการพูดภาษาอังกฤษ (English-Speaking Year 2012) และให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ รวมทั้งโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศต่างๆ เริ่มมีการเปิดสอนภาษาอาเซียนมากขึ้น อาทิเช่น ภาษาพม่า ภาษามลายู เป็นต้น แต่ในทางตรงกันข้ามทักษะด้านความรู้และทักษะทางปัญญานั้น การศึกษาครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีอย่างเป็นนัยสำคัญ ( $P\text{-value} > 0.05$ ) นี่อาจเป็นเพราะทักษะดังกล่าวยังต้องอาศัยระยะเวลาในการปรับมากกว่าทักษะอื่นๆ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น ทักษะด้านความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศที่ยังมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับให้มาตรฐานการบัญชีไทยเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งในขณะนี้ก็ยังคงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ โดยทำควบคู่กันกับการพัฒนาความรู้และทักษะดังกล่าวของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีไทยเพื่อประโยชน์สำหรับการแข่งขันในอนาคต

ตารางที่ 5 แสดงผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม คือ ความพร้อมโดยเฉลี่ยของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ 2553) และตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพบัญชีเพื่อใช้ทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 5 สมมติฐาน ซึ่งใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression Model) ในการหาความสัมพันธ์ตามสมการดังต่อไปนี้

$$\text{Readiness} = a_1 + b_1 \text{ Gender} + b_2 \text{ Age} + b_3 \text{ Work Age} + b_4 \text{ AEC} + b_5 \text{ ACC-AEC}$$

โดย Readiness = ความพร้อมเฉลี่ยของผู้จัดทำบัญชีไทย (ค่าคะแนนเฉลี่ย)

Gender = เพศ (1 แทนเพศชายและ 2 แทนเพศหญิง)

Age = อายุ (ปี)

Work Age = ประสบการณ์การทำงาน (ปี)

AEC = ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน  
(1 แทน มีความเข้าใจและ 2 แทน ไม่มีความเข้าใจ)

ACC-AEC = ความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพบัญชีของกลุ่มอาเซียน  
(1 แทน มีความเข้าใจและ 2 แทน ไม่มีความเข้าใจ)

ผลการศึกษาดังกล่าว พบว่าอายุ (H2) และ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (H4) มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย (P-value<0.05) กรณีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้จัดทำบัญชีและความพร้อมของการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า ผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความพร้อมในการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกว่าผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุมาก เนื่องจากผู้จัดทำบัญชีรุ่นใหม่ (อายุน้อยกว่า) ได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมตั้งแต่เรียนสถาบันการศึกษาภายใต้หลักสูตรการเรียนการสอนบัญชีสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) การใช้สารสนเทศทางการบัญชี การใช้สารสนเทศในการสื่อสาร และทักษะเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษามลายูและภาษาจีน เป็นต้น ในกรณีความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย พบว่า ผู้จัดทำบัญชีที่ทำการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะมีความพร้อมมากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่ไม่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าความรู้ใดๆ จากผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้สนับสนุนผลการศึกษานี้ของวัลลภ บัวชุม (2554) และสงกรานต์ ไกรวงษ์ (2551) ที่พบความสัมพันธ์

ในลักษณะดังกล่าว ในทางกลับกันปัจจัยเกี่ยวกับเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม (H1) ประสบการณ์การทำงาน (H3) และความรู้ความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพบัญชี (H5) ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้านปัจจัยด้านเพศต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ผลของการศึกษานี้เหมือนกับผลของการศึกษาในอดีตที่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าวเช่นกัน (สงกรานต์ ไกรวงษ์, 2551; วัลลภ บัวชุม, 2554; ชูศรี เที้ยศิริเพชร, 2554; นฤมล สุมรรคา, 2554) ดังนั้นถึงแม้ว่าผู้จัดทำบัญชีเพศชายที่มีจำนวนน้อยกว่าผู้จัดทำบัญชีเพศหญิงในสัดส่วน 1 ต่อ 9 ก็มีความพร้อมที่เหมือนกับผู้จัดทำบัญชีเพศหญิง ส่วนด้านปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงานนั้น ถึงแม้ว่าการศึกษาในอดีตจะพบความสัมพันธ์กับความพร้อมของนักบัญชีไทย (ดูจาก วัลลภ บัวชุม, 2554; นฤมล สุมรรคา, 2554) แต่การศึกษานี้ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมอบรมเรื่อง“การอบรมและพัฒนาความรู้ต่อเนื้อหาทางวิชาชีพของผู้จัดทำบัญชี (หลักสูตรที่ 9)” ที่จัดโดยภาควิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานที่กระจุกตัวในช่วงอายุงานตั้งแต่ 3-10 ปีเท่านั้นทำให้ผลการศึกษาด้านกับผลของการศึกษาในอดีต ท้ายสุดในด้านความรู้

ความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพการบัญชี ผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยเนื่องจากจำนวนผู้จัดทำบัญชีไทยที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเปิดเสรีในวิชาชีพการบัญชียังมีจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้การพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านวิชาชีพการบัญชีดังกล่าวยังต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวอีกมาก ดังนั้นการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนครั้งนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้านพร้อมกันของวิชาชีพบัญชีทั้งในประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน

อื่นๆ อาทิ การเปลี่ยนแปลงการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศแทนมาตรฐานการบัญชีแบบเดิมที่ใช้อยู่ในแต่ละประเทศ การเปลี่ยนแปลงการลงทุนของกิจการทางด้านบัญชี (ธุรกิจบริการ) และการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพบัญชีอย่างเสรี เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเช่นนี้อาจทำให้ประสบการณ์การทำงาน เพศ และความเข้าใจในการเปิดเสรีไม่ได้มีอิทธิพลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย ดังนั้นการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 และ 4 แต่ปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1 และ 3 รวมทั้ง 5 ด้วย

ตารางที่ 5: การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple regression model)

Model	Un-standardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	3.393	.365		9.285	.000
Gender	.024	.130	.010	.186	.852
Age	-.013	.006	-.193	-2.306	.022**
Work Age	.003	.007	.037	.442	.658
AEC	.300	.164	.117	1.832	.050**
ACC-AEC	-.177	.105	-.108	-1.691	.092

\*\*\* ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, \*\* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ผู้จัดทำบัญชีไทยได้ทราบถึงทิศทางในการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตัวอย่างจากตารางที่ 4 เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะและเพิ่มขีดความสามารถของการศึกษาและนักศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการทำให้ทราบว่า ผู้จัดทำบัญชีไทยต้องพัฒนาศักยภาพและทักษะด้านความรู้ และทักษะด้าน

ปัญญา เนื่องจากทักษะดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กับการทดสอบกับความพร้อมของนักบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้นผู้จัดทำบัญชีไทยต้องเร่งพัฒนาความรู้ความเข้าใจทักษะด้านวิชาชีพที่ประกอบไปด้วยความรู้ด้านมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศและพระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี รวมถึงการวิเคราะห์ข่าวสารเกี่ยวกับกฎ ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับวิชาชีพ

การบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้ผลการศึกษายังสนับสนุนการเร่งพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (ตามตารางที่ 5) เกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่ามีผลกับความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย รวมทั้งผู้จัดทำบัญชีไทยที่สำเร็จการศึกษาเป็นระยะเวลาอันควรเร่งมั่นพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นชาติสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

### อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความพร้อมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยสำหรับการเตรียมตัวรับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 และทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพรวมทั้งความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย รวมทั้งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษาพบว่าทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีและทักษะการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้จัดทำบัญชีไทย ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยต่อการพัฒนาศักยภาพผู้จัดทำบัญชีไทย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้และทักษะภาษาอื่นๆ และข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของอาเซียน ส่วนความพร้อมสูงสุดของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร ในทางกลับกัน หัวข้อทักษะภาษาอื่นๆ ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี และข่าวสารของแต่ละประเทศ

เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของอาเซียนเป็นหัวข้อที่ผู้จัดทำบัญชีไทยมีความพร้อมน้อยที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับผู้จัดทำบัญชีและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้คือ จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ทักษะการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพบว่า อายุและความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย

ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้จัดทำบัญชีไทยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจุดแข็ง (ความพร้อม) ไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันและลดจุดอ่อนจากการให้การอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้และพัฒนาผู้จัดทำบัญชีเพื่อรองรับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ที่กำลังจะมาถึง ตัวอย่างเช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่กำหนดให้ผู้จัดทำบัญชีไทยต้องเข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางการบัญชีไม่น้อยกว่า 27 ชั่วโมงในระยะเวลา 3 ปี (9 ชั่วโมงต่อปี) สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้ไปกำหนดหัวข้อในการอบรมและพัฒนาเพื่อปิดจุดอ่อนของผู้จัดทำบัญชีไทยในทางกลับกันก็สามารถสร้างและพัฒนาจุดแข็งเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน (Competitive Advantage) นอกจากนั้นผลของการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการกระตุ้นสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ในการสื่อสารเกี่ยวกับกฎระเบียบ มาตรฐานใหม่ๆ รวมถึงการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับวิชาชีพการบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้กับผู้สนใจ อาทิเช่น นักศึกษาและอาจารย์สาขาบัญชีผู้จัดทำบัญชี ผู้สอบบัญชี และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องอื่นๆ

เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้จัดทำบัญชีไทยในการเข้าไปทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและพร้อมรับแรงงานวิชาชีพบัญชีจากกลุ่มประเทศสมาชิก รวมทั้งการศึกษาครั้งนี้สามารถเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคตอีกด้วย

### ข้อจำกัดในการทำวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดอันเนื่องมาจาก อาจจะมีปัจจัยบางตัวที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้จัดทำบัญชีไทยที่ไม่ถูกพิจารณานำมาใช้ในแบบสอบถาม ตัวอย่างเช่น ทักษะการเจรจาต่อรอง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) ความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคการศึกษา และการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม

ปัจจัยทั้งหมดที่ถูกแสดงไว้ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต (Virunjanya, 2011) จำนวนและภูมิภาคของผู้จัดทำบัญชีอาจเป็นอีกข้อจำกัดหนึ่งของการศึกษานี้เนื่องจากการศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้จัดทำบัญชีภาคใต้เพียงกลุ่มเดียวซึ่งอาจจะไม่ได้ให้คำตอบเหมือนกับกลุ่มผู้จัดทำบัญชีในภาคอื่นๆ นอกจากนี้การศึกษาก็ไม่ได้ทำการเปรียบเทียบผู้จัดทำบัญชีไทยกับผู้จัดทำบัญชีของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ดังนั้นจากข้อจำกัดจากการศึกษาครั้งข้างต้นทำให้ทราบแนวทางในการศึกษาในอนาคต คือ การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้จัดทำบัญชีไทยและความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนอื่นและการศึกษาความพร้อมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาวิชาชีพการบัญชีในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ผู้สอบบัญชี ผู้เรียนและผู้สอนบัญชี และบุคลากรในวิชาชีพการบัญชีอื่นๆ

### เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี เทียศิริเพชร, (2554), การศึกษาเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย, ดูจาก [www.jap.tbs.tu.ac.th](http://www.jap.tbs.tu.ac.th), วันที่ 26 กรกฎาคม 2556.
- ณัฐชา วัฒนวิไล และจุฑามณี ลิทธิผลนวนิชกุล, (2555), การพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทยเมื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ, Executive Journal, หน้า 16-25.
- ธานินทร์ ศิลปจารุ, (2553), การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 11), เอส อาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์, กรุงเทพฯ.
- ธัญญลักษณ์ วีระสมบัติ, (2555), การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรองรับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, ดูจาก [www.graduate.cmru.ac.th](http://www.graduate.cmru.ac.th), วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2556.
- นฤมล สุมรรคา, (2554), ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษาสถานประกอบการ จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี), ดูจาก [www.research.rmutt.ac.th/wp-content/uploads/2013/01/abstract25.pdf](http://www.research.rmutt.ac.th/wp-content/uploads/2013/01/abstract25.pdf), วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2556.

- พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี, (2543), พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543, ดูจาก [www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=672](http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=672), วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2556.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี, (2547), พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547, ดูจาก [www.fab.or.th](http://www.fab.or.th), วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2556.
- มีทนชัย สุทธิพันธุ์, (2555), การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในอาเซียน: บทปริทัศน์, วารสารวิทยาการจัดการ, ปีที่ 29, หน้า 83-108.
- ลม เปลี่ยนทิศ, (2555), จุดอ่อนคนไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจ่อดำเนินคดีไทย, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, ดูจาก [www.thairath.co.th/column/pol/thai\\_remake/287999](http://www.thairath.co.th/column/pol/thai_remake/287999), วันที่ 13 สิงหาคม 2555.
- วัลลภ บัวชุม, (2554), ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีไทยตาม IEG11 ของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ, วารสารวิชาชีพบัญชี, ฉบับที่ 19, หน้า 27-38.
- วิทย์ บัณฑิตกุล, (2554), รู้จักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด, กรุงเทพฯ.
- สงกรานต์ ไกยวงษ์, (2551), ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพบัญชีไทยในบริบทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากร, วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันสกฤต วิจิตรเลขการ, (2549), International Education Standards (IES) กับวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย, จุลสารสมาคมการบัญชีไทย, หน้า 3.
- ศิลปิน ศรีจันทร์เพชร และธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ, (2555), การเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาชีพบัญชีของกลุ่มประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, วารสารบริหารธุรกิจ (ฉบับพิเศษเนื่องในโอกาสครบรอบ 73 ปี), หน้า 31-45.
- Department of Trade Negotiation. (2011). ASEAN economic community: AEC. Ministry of Commerce, Bangkok, Thailand.
- Kanitpong, T. (2010). The competitiveness of Thailand in the challenges AEC. NIDA Business Journal, 7, 71-92.
- Klose, M., & Sabangban, P. (2011). Thailand's convergence to IFRS. Controlling & Management, 55(1), 25-29.
- Nguyen, A., & Gong, G. (2012). Vietnamese accounting reform and international convergence of Vietnamese accounting standards. International Journal of Business and Management, 7(10), 26-37.
- Sinlarat, P. (2011). Study strategy by undergraduate standard framework. Bangkok, Thailand, Chulalongkorn University Printing House.

มีทวนชัย สุทธิพันธุ์/ความพร้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนฯ

- Steelyana, E. (2012). Preparing Indonesia skilled labor in the field of accounting, finance and capital market for ASEAN Economic Community 2015. International Conference on Business, International Relation and Diplomacy.
- Virunjanya, U. (2011). The assessment of students' satisfaction toward teaching techniques complying with Thailand National Qualification framework for higher education: case study of junior students, School of Accountancy, Bangkok University. BU Academic Review, 9(1), 17-29.
- Wilmshurst, T., & Frost, G. (2000). Corporate environmental reporting: a test of legitimacy theory. Accounting, Auditing & Accountability Journal, 13(1), 10-25.

**แบบสอบถาม (ภาคผนวก ก)**  
**ความคิดเห็นของผู้จัดทำบัญชี**

**ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป**

1. เพศ  ชาย  หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ระดับการศึกษา  อนุปริญญา จาก.....  
 ปริญญาตรี จาก.....  
 ปริญญาโท จาก.....  
 ปริญญาเอก จาก.....
4. ประเภทของกิจการที่ทำงาน  ห้างหุ้นส่วน  
 บริษัท จำกัด  
 บริษัท จำกัด (มหาชน)  
 อื่น ๆ .....
5. ชื่อสถานที่ทำงานปัจจุบัน .....  
อำเภอ.....จังหวัด .....
6. ตำแหน่งงาน .....
7. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี
8. รายได้  ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน  
 ระหว่าง 15,000-25,000 บาทต่อเดือน  
 ระหว่าง 25,000-35,000 บาทต่อเดือน  
 ระหว่าง 35,000-45,000 บาทต่อเดือน  
 มากกว่า 45,000 บาทต่อเดือน
9. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเข้ามาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่  
 ทราบ  ไม่ทราบ
10. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในวิชาชีพบัญชีหรือไม่  
 ทราบ  ไม่ทราบ



## ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของ AEC

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความพร้อมของท่านมากที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพในการดำเนินงาน	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<b>ด้านคุณธรรมจริยธรรม</b>					
1. จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี					
2. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
<b>ด้านความรู้</b>					
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพบัญชี					
2. ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
3. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)					
4. การบริการทางวิชาชีพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี					
<b>ด้านทักษะทางปัญญา</b>					
1. การใช้ความรู้ในการประเมินการแข่งขันของนักบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
2. การวิเคราะห์ข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
3. การวิเคราะห์ข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี					
<b>ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</b>					
1. ทักษะความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
2. ทักษะการทำงานเป็นทีม					
<b>ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</b>					
1. ความรู้และทักษะในด้านภาษาอังกฤษ เช่น การพูด การอ่าน การเขียน					
2. ความรู้และทักษะในด้านภาษาอื่น ๆ เช่น มาลายู ภาษาจีน เป็นต้น					
3. ความรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร					
4. ความรู้เกี่ยวกับทักษะการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานบัญชี					

ปัจจัยอื่นที่มีผลต่อศักยภาพของผู้จัดทำบัญชีไทย

.....  
 .....

### ส่วนที่ 3 ความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทยต่อการเข้ามาของ AEC

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีไทย	ระดับความพร้อม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี					
2. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพบัญชี					
4. ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
5. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS)					
6. การบริการทางวิชาชีพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี					
7. การใช้ความรู้ในการประเมินการแข่งขันของนักบัญชีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
8. การวิเคราะห์ข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
9. การวิเคราะห์ข่าวสารของแต่ละประเทศเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี					
10. ทักษะความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
11. ทักษะการทำงานเป็นทีม					
12. ความรู้และทักษะในด้านภาษาอังกฤษ เช่น การพูด การอ่าน การเขียน					
13. ความรู้และทักษะในด้านภาษาอื่น ๆ เช่น มาลายู ภาษาจีน เป็นต้น					
14. ความรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร					
15. ความรู้เกี่ยวกับทักษะการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานบัญชี					